

Λίμνη Δύστου. Πανοραμική άποψη.

Η λίμνη του Δύστου ως αντικείμενο

Οι υγράτοποι, δηλαδή, οι υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές στις οποίες διατηρείται μεγάλος αριθμός αξιόλογων βιολογικών, οικολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών στοιχείων, αναγνωρίζονται σήμερα ως φυσικοί μηχανισμοί ανυπολόγιστης αξίας για την ρύθμιση και συντήρηση του υδροβιολογικού κύκλου. Αποτελούν παραγωγικά οικοσυστήματα που προσφέρουν πολλά αγαθά και η καταστροφή τους είναι από κάθε άποψη επιζήμια. Στην χώρα μας, έντεκα από τους εκατό περίπου υγράτοπους οι οποίοι έχουν καταγραφεί κατοχυρώθηκαν από την διεθνή σύμβαση του Ραμόαρ (1971) ως "διεθνούς σημασίας βιότοποι υδρόβιων πουλιών". Το γεγονός ότι η λίμνη του Δύστου, σε αντίθεση με τις λίμνες Μητρικού, Βιστωνίδας, Κερκίρης και Πρεσπών, δεν περιλαμβάνεται σε αυτούς δημιουργεί οπω-

δήποτε ένα σημαντικό μειονέκτημα στην προσπάθεια για την νομική προστασία της. Εν τούτοις, στις συμβατικές υποχρεώσεις της Ελλάδος, σύμφωνα με την Δ.Σ. Ραμόαρ, περιλαμβάνεται και η υποχρέωση συντήρησης των υγράτοπων και των υδρόβιων πτηνών με την δημιουργία περιοχών ειδικής προστασίας στους υγράτοπους ακόμη και αν δεν είναι εγγεγραμμένοι στον σχετικό πίνακα (άρθρο 4).

Η λίμνη του Δύστου απειλείται ιδιαίτερα από την άντληση νερού απ' αυτήν, το κάψιμο των καλαμιών και την σε βάρος της επέκταση των χωραφιών. Είναι χαρακτηριστικό ότι το καλοκαίρι χάνει εντελώς το νερό της.

Ο Ν. 1650/86 "για την προστασία του περιβάλλοντος" παρέχει το πλαίσιο, βάσει του οποίου παρέχεται η δυνατότητα προστασίας, αν και δεν είναι πάντα υλοποιήσιμη, κυρίως λόγω μη

έκδοσης των εξειδικευμένων εκτελεστικών προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων που απαιτούνται. Στον νόμο αυτόν προβλέπονται γενικές διατάξεις που εντέλλονται την προστασία των νερών, διατάξεις για έκδοση εξειδικευμένων τιμών και μέτρων, διατάξεις για την ολοκληρωμένη προστασία υδάτινωνών και μικτών ευαίσθητων περιοχών και διατάξεις για τον έλεγχο και τις κυρώσεις. Έτσι π.χ., εκτός από τα ειδικά άρθρα 9 & 10, μπορεί να προβλεφθεί ειδική προστασία στον υγράτοπο της λίμνης του Δύστου θάσει των διατάξεων των άρθρων 18 & 19.

Παράγραφος 1. Ο κοινόχρηστος χαρακτήρας της λίμνης του Δύστου και οι έννομες συνέπειές του.

Τα γλυκά νερά, δηλαδή κυρίως οι λίμνες και οι ποταμοί, όπως άλλωστε και

νομικής περιβαλλοντικής προστασίας

ο ατμοσφαιρικός αέρας και η θάλασσα, αποτελούν τα αγαθά επάνω στα οποία ασκείται άμεσα η οικολογική προσβολή. Μέσω αυτών οι ζημιωμένες συνέπειες επενεργούν έμμεσα και σε άλλα, φυσικά ή τεχνητά, αγαθά. Παρόλο που το αστικό δικαίο δεν έχει αναγάγει το περιβάλλον ρητά σε έννομο αγαθό, αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα πως αποκλείεται η αναγνώριση και η έννομη προστασία ενός δικαιώματος επάνω στο (πραγματικό) περιβάλλον, φυσικό ή τεχνητό. Τα αγαθά στα οποία ασκείται το δικαίωμα αυτό αποτελούν πράγματα εκτός συναλλαγής (ΑΚ 966), τα κοινά σε όλους και τα κοινόχρηστα, τα οποία συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά αγαθά. Ανάλογα με την μεταξύ τους συγγένεια τα κοινόχρηστα πράγματα κατατάσσονται σε ομάδες. Οι μεγάλες λίμνες και οι όχθες τους ανή-

κουν στην κατηγορία των δημοσίων υδάτων. Ως πράγματα κοινής χρήσεως, εφόσον δεν ανήκουν σε ιδιώτη, δήμο ή κοινότητα, ανήκουν κατά κυριότητα στο δημόσιο (ΑΚ 968).

Το γεγονός ότι το δικαίο αναγνωρίζει δικαίωμα χρήσεως των κοινών σε όλους και των κοινόχρηστων πραγμάτων, και αφού τα πράγματα αυτά αποτελούν αφενός προϋπόθεση ζωής και αφετέρου στοιχεία για την εξασφάλιση ποιότητας ζωής, έχει ως συνέπεια ότι το αστικό δικαίο αναγνωρίζει το δικαίωμα χρήσεως των περιβαλλοντικών αγαθών. Το δικαίωμα αυτό, που αποτελεί την ιδιωτικού δικαίου έκφανση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος στο περιβάλλον (άρθρ. 24 του Συντάγματος), συνίσταται στην απόλαυση και στην ωφέλεια που προκύπτουν από την χρήση κοινοχρηστων αγαθών, όπως είναι και οι

λίμνες, στοιχείων δηλαδή απαραίτητων για τη δημιουργία του "χώρου" μέσα στον οποίο δημιουργείται και αναπτύσσεται η ανθρώπινη προσωπικότητα.

Είναι επομένως φανερό πως το δικαίωμα χρήσης απορρέει από το δικαίωμα της προσωπικότητας και προστατεύεται ανάλογα, όπως θα δούμε παρακάτω. Την θέση αυτήδέχεται ήδη και η νομολογία των πολιτικών δικαστηρίων, επιβεβαιώνοντας την πεποίθηση πως, μετά τα "ανοίγματα" του Συμβουλίου της Επικρατείας στα περιβαλλοντικά ζητήματα, και τα πολιτικά δικαστήρια αναπτύσσουν με τη σειρά τους ιδιαίτερη δραστηριότητα στο χώρο προστασίας των οικολογικών αγαθών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η υπ. αριθμ. 163/1991 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ναυπλίου, που έρχεται σε συνέχεια

της παλαιότερης απόφασης 1097/229/1989 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου. Με τις αποφάσεις αυτές παρέχεται προστασία της βλάσσεως, ως περιβαλλοντικού αγαθού περιλαμβανομένου στα κοινά σε όλους πράγματα, βάσει των διατάξεων για την προστασία της προσωπικότητας (ΑΚ7) και για τα πράγματα εκτός συναλλαγής (966 επ.). Στο χώρο του δημοσίου δικαίου ο κοινόχρηστος χαρακτήρας της λίμνης του Δύστου συνεντάσσεται την δυνατότητα ενεργοποίησης της συμμετοχής των πολιτών, είτε με την μορφή συλλόγων προστασίας της φύσης είτε μέσα από τους Ο.Τ.Α., στις διαδικασίες που αποσκοπούν στην προφύλαξη, στη διάσωση ή στην αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Οι σχετικές δυνατότητες της ΤΑ προκύπτουν από ένα πλέγμα διατάξεων. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν: Το άρθρο 25 παρ. ε, ζ και η του ΔΚΚ για τις αρμοδιότητες της ΤΑ, το άρθρο 23 παρ. 1 του Ν.1650/86 για την εκπόνηση μελετών για την κήρυξη ΖΕΠΕ, και το άρθρο 28 παρ. 7 του ίδιου νόμου που καθιερώνει δικαίωμα των ΟΤΑ να παρέχονται ως πολιτικές εντάσεις σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Παράγραφος 2. Η έννομη προστασία της λίμνης του Δύστου.

Η προστασία στριγγίζει κυρίως στις διατάξεις των άρθρων 24 και 117 παρ. 3, 4 του ισχύοντος Συντάγματος, όπου και κατοχυρώνεται το θεμελιώδες δικαίωμα προστασίας του περιβάλλοντος ως δικαίωμα του ατόμου για τη δημιουργία και τη διατήρηση συνθηκών οι οποίες εξασφαλίζουν τη ζωή, την υγεία, την ποιότητα ζωής, φυσική και πνευματική, και το ίδιο το περιβάλλον ως άμεσα προστατευτέο έννομο αγαθό. Επομένως τα στοιχεία του περιβάλλοντος προστατεύονται πλέον και ανεξάρτητα από τα αγαθά της ζωής, της υγείας και της αξιοπρέπειας, που αποτελούσαν ως τώρα την μόνη νομιμοποιητική βάση του ιδιωτικού δικαίωματος για ένα περιβάλλον υγιεινό και οικολογικό ισορροπία. Η λίμνη του Δύστου, δηλαδή, προστατεύεται ως περιβαλλοντικό αγαθό με οικολογική ή βιολογική αξία προκειμένου να διαφραχτούν οι φυσικές διεργασίες, η ισορροπία των οικοσυστημάτων καθώς και η ιδιαιτερότητά τους. Το θεμελιώδες δικαίωμα προστασίας του περιβάλλοντος πλαισιώνεται από σειρά άλλων διατάξεων δημοσίου δικαίου "εγκυρίας" ή "Κοινοτικού χαρακτήρα" προελεύσεως, αλλά και ιδιωτικού κυρίως αστικού δικαίου, που μετουσιώνουν την συνταγματική επιταγή του άρθρου 24 του Συντάγματος προς τον Νομοθέτη για να λάβει όλα τα αναγκαία νομοθετικά μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.

Παράγραφος 2. Η έννομη προστασία της λίμνης του Δύστου.

1. Η προστασία μέσω των διατάξεων δημοσίου δικαίου.

Το ισχυρότερο όπλο στα χέρια των πολιτών είναι το ένδικο μέσο της αίτησης ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την αίτηση ακυρώσεως εξετάζεται η νομιμότητα μιας διοικητικής πράξεως, με την οποία η διοίκηση παρεμβαίνει στο περιβάλλον. Η δόξα για την λειτουργική εργοστασία που διοχετεύει τα απόβλητά του σε λίμνη αποτελεί παράδειγμα τέτοιας πράξης. Η δυνατότητα του διοικουμένου να προσφύγει στα διοικητικά δικαστήρια απορρέει άμεσα από το δικαίωμα έννομης προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 95 παρ. 1 εδ. α που αφορά την αίτηση ακυρώσεως. Οι προϋποθέσεις του παραδεκτού της αίτησεως είναι α) η ικανότητα του να είναι κανείς διάδικος, β) η ικανότητα για δικαστική παράσταση, γ) η ικανότητα προς το δικολογείν και δ) η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος (v.δ. 170/1973 "περί του Συμβουλίου της Επικρατείας"). Δεδομένου ότι έννομο συμφέρον ονομάζεται η αναγνωριζόμενη από τους κανόνες δικαίου ωφέλεια, ηθική και υλική, η οποία μπορεί να προκύψει για τον ενδιαφερόμενο διοικουόμενο από την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, τίθεται το πρόβλημα του κύκλου των προσώπων που νομιμοποιούνται στην αίτηση ακυρώσεως. Η νομολογία του ΣΤΕ παρουσιάζει μια διαρκή τάση διεκδυσσεως του εννόμου συμφέροντος σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Σ' αυτό συνένετιν η αναγνώριση του περιβάλλοντος ως συλλογικού αγαθού και η σύνδεση του εννόμου συμφέροντος με τον κίνδυνο προσβολής δημοσίου συμφέροντος, γενικού ή ειδικού. Θεωρήθηκε έτσι πως έχουν ή έννομο συμφέρον το περιβαλλοντικό αγαθό οι κάτοικοι και οι δημόσιοι της περιοχής (ΣΤΕ 2233/1979-89/1981), οι έχοντες βενιένες κατοικίες πλησίον διυλιστηρίου (3047/1980), αλλά και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όπως οι Ο.Τ.Α., ή νομικά πρόσωπα με σκοπούς σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος. Μπορεί λοιπόν πρακτικά να προσληθεί απόφαση για την άντληση νερού από την λίμνη του Δύστου με νομιμοποιούμενο έναν τοπικό σύλλογο προστασίας της φύσης.

Μπορεί ακόμα να προσληθεί απόφαση Νομάρχη για την παραχώρηση δημόσιας έκτασης στις όχθες της λίμνης για κτηνοτροφική χρήση, εάν η συγκεκριμένη χρήση βλάπτει την λίμνη της περιοχής ως οικοσύστημα. Η διύρυνση της έννοιας του εννόμου συμφέροντος, η οποία έχει θεμελιώδη σημασία σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, επιτυγχάνεται, τέλος, με το κριτήριο της οικολογικής γεντινιάσεως. Το κριτήριο αυτό ανευρίσκεται στην τοπική σχέση του περιόχου με τον χώρο που κινδυνεύει να υποστεί οικολογική ζημία. Για να θεωρησούμε

κάποιον οικολογικό γείτονα, θα πρέπει να βρισκόμαστε σε τέτοια γεωγραφική σχέση με την πηγή της ρύπανσης ώστε να επηρεάζεται άμεσα από την βλάβη που προκαλείται. Το ΣΤΕ εξειδίκευσε την έννοια του περιόχου προσδίδοντας τη καθοριστικό περιεχόμενο για την προστασία κοινόχρηστων αγαθών, υπό την επίδραση του άρθρου 24 του Συντάγματος. Χαρακτηριστική είναι από αυτή την άποψη η απόφαση με την οποία έινον δεκτό το έννομο συμφέρον κατοίκων παραρτησίων οικισμών να προσβάλουν άδεια προθήρησης δεύτερης καμίνου και άδεια εγκατάστασης νέου εργοστασίου της ίδιας εταιρίας στην περιοχή της κοινότητας Αθίων Κορινθίου, επικαλούμενων την υποσθάμνη του περιβάλλοντος της περιοχής (ΣΤΕ 370/1982).

2. Προστασία με τις διατάξεις του αστικού δικαίου.

Ο νομικός χαρακτήρισμός της λίμνης του Δύστου ως πράγματος κοινόχρηστου έχει, όπως ήδη αναφέραμε, ως συνέπεια την αναγνώριση από το αστικό δίκαιο πάσης σ' αυτήν ενός δικαίωματος χρήσεως (απολύσεως και ωφέλειας), το οποίο απορρέει από το δικαίωμα της προσωπικότητας. Πρόκειται για το συνταγματικό κατοχυρωμένο δικαίωμα στο περιβάλλον όπως τούτο έμμεσα τριτερεύει μέσω των διατάξεων των άρθρων ΑΚ 57 και 966 επ. Το δικαίωμα χρήσης προστατεύεται με τις αγωνές για άρση της προσβολής, παραλείψεως της στο μέλλον και χρηματική ικανοποίηση (ΑΚ 57, 59). Προϋποθέσεις για την εφαρμογή των παραπάνω είναι: α) η προσβολή του δικαίωματος χρήσεως των περιβαλλοντικών αγαθών, β) ο παράνομος χαρακτήρας της.

Προσβολή του δικαίωματος χρήσης υπάρχει όταν διαταρασσεται από τρίτους στοιχείο περιβαλλοντικό κατά τέτοιο τρόπο ώστε είτε να αλλοιώνεται είτε να καταργείται η κοινή ωφέλεια που πηγάζει από την χρήση του. Στην περίπτωση της λίμνης του Δύστου ως υνρότοπου, η κοινή ωφέλεια από την χρήση της μπορεί να συνιστάται στην παροχή στο κοινό δυνατότητων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, φυσιοθεραπευτικής δραστηριότητας και γενικότερα στην ανάπαυση, στην αγωγή, αλλά και στη μύηση των πολιτών στις μεθόδους αρμονικής συνύπαρξης ανθρωπίνων δραστηριοτήτων και φυσικών διεργασιών.

Συμπεριφορά με την οποία προσβάλλεται η κοινή ωφέλεια που προκύπτει από την κοινή χρήση πάσης σε περιβαλλοντικό αγαθό συνιστά παράνομη προσβολή και θεμελιώνει τη κοινή ΑΚ 57 και 970 όπως οι διατάξεις εμπλουτίζονται από το άρθρο 24 του Συντάγματος. Το παράνομο θεμελιώνεται συνεπώς στην κατάργηση της ωφέλειας που πηγάζει από την χρήση του συγκεκριμένου αγαθού χωρίς να απαιτείται παράβαση ειδικής διατάξεως. Οι διατάξεις για την αδικοφασία (914

επ. ΑΚ) κατόχων επίσης αξιόλογη θέση στο πλαίσιο για την αποκατάσταση της οικολογικής βλάβης. Η προβόλη του δικαιώματος χρήσης κοινόχρηστο πράγματος ενδέχεται να γεννά ευθύνη για αποκατάσταση της ζημίας εφόσον προσβάλλεται και ιδιωτικό νόμιμο αγαθό ή επέρχεται κατάρρηση του δικαιώματος χρήσης και ωφέλιμα περιβαλλοντικού αγαθού, το οποίο είναι επίσης προστατευτέο από το ιδιωτικό δικαίω ως εκδήλωση του δικαιώματος της προσωπικότητας.

Η εφαρμογή ωστόσο της αδιοπρακτικής ευθύνης στην προστασία ενός αγαθού, όπως είναι ένας υγρότοπος, παραοιείζα ορισμένες δυσχερείες που οφείλονται στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του έννομου αγαθού που υφίσταται την ζημία. Προϋποθέτει επιπλέον ότι ο ζημιωθείς θα αποδείξει την υπαίτιότητα του ρυπανίνου, την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας και συγκεκριμένης ζημίας, προστάθεια εξαιρετικά δύσκολη στον χώρο των οικολογικών ζημιών. Ωστόσο έχει υποστηριχθεί η αναστροφή του βάρους αποδείξεως, που αποσκοπεί στην ενίσχυση της θέσεως του ζημιωθέντος ως χρήστη των περιβαλλοντικών αγαθών και δικαιολογείται από το ότι κάθε ένοχος των αντιδικών οφείλει να αποδείξει τα περιστατικά που εντάσσονται στη σφαιρά επιρροής του. Το βεβαιώ της σφαιρών επιρροής ή πεδίου κινδύνου απηχεί στο δικαίω των αδιοκρατών η ΑΚ 925. Στην διεκδίκηση της αποδείξεως της αιτιώδους συνάφειας θα μπορούσε επίσης να συμβάλει και η θεωρία της εκ πρώτης όψεως αποδείξεως.

Ενδιαφέροντα είναι η διάταξη του άρθρου 29 περί αστικής ευθύνης, του ν. 1650/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος, σύμφωνα με την οποία: "οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ευθύνεται σε αποζημίωση, εκτός αν αποδείξει ότι η ζημία οφείλεται σε ανώτερη βία ή ότι προήλθε από υπαίτια ενέργεια τρίτου που ενήργησε δολίως". Η διάταξη καθιερώνει γνήσια αντικειμενική ευθύνη προκειμένου περί οικολογικών ζημιών, που προϋποθέτει: α) πράξη ή παράλειψη "παράνομη" που προκαλεί ρύπανση, β) αιτιώδη συνάφεια μεταξύ παράνομης συμπεριφοράς και οικολογικής ζημίας, σύμφωνα με το άρθρο 28 του ν. 1650/86 παράνομη συμπεριφορά συνιστά και η ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος που αντιβαίνει στα κατ'εξουσιοδότηση του νόμου εκδιδόμενα διατάγματα, υπουργικές ή νομαρχικές αποφάσεις και συνιστά ποινικό αδίκημα.

III. Η προστασία με βάση το Κοινωνικό Δίκαιο. Σήμερα, δέκα χρόνια μετά την προχώρηση της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η κοινοτική νομοθεσία προστασίας του περιβάλλοντος

προλαμβάνει ιδιαίτερα και καθοριστικές σημασίας διάσταση. Η μέση της νομοθεσίας αυτής ενημέρωση του σύγχρονου πολίτη ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του απέναντι στο περιβάλλον είναι πιθανόν, αν όχι να εξαφανίσει, τουλάχιστον να μειώσει το επικίνδυνο φαινόμενο της παθητικότητας και της μετάθεσης ευθύνης.

Τα μέσα που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα προς πραγματοποίηση της περιβαλλοντικής της δράσης, η οποία θεμελιώνεται στην «Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη» που ετέθη σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987, είναι: α) τα περιβαλλοντικά προγράμματα, β) οι οδηγίες, γ) οι κανονισμοί, δ) οι αποφάσεις και τέλος η διεθνής δραστηριότητα της κοινότητας, η οποία συνίσταται στην εξουσία της να διαπραγματεύεται με μεμονωμένα κράτη ή άλλους διεθνείς οργανισμούς συμβάσεις προστασίας του περιβάλλοντος.

Το Κοινωνικό δικαίω του περιβάλλοντος αποτελείται κυρίως από οδηγίες, που δεν αποτελούν αυτοδικαίως εσωτερικό δικαίω, όπως οι κανονισμοί, αλλά συνιστούν υποδείξεις στα κράτη μέλη να πάρουν τα απαραίτητα νομοθετικά μέτρα για την εναρμόνιση του εγχώριου δικαίου προς το κοινοτικό. Στην περίπτωση που έχει γίνει εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς την κοινοτική, η κοινοτική νομοθεσία αποτελεί εσωτερικό δικαίω, ενώ εάν δεν έχει γίνει τέτοια εναρμόνιση, οι Έλληνες πολίτες αντλούν δικαίωματα από τις οδηγίες για το περιβάλλον, εφόσον αυτές πληρούν τις προϋποθέσεις για να έχουν άμεση ισχύ. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, άμεση ισχύ έχουν διατάξεις των οδηγιών/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος, άμεση ισχύ έχουν απαλλαγμένες από όρους, είναι σαφείς, επιτάσσουν ορισμένη συμπεριφορά και ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα και δεν αφήνουν στα κράτη μέλη περιθώρια εκτίμησης (απόφαση 818/982).

Σε ό,τι αφορά την προστασία της λίμνης του Δύστου η Ελληνική νομοθεσία έχει εναρμονισθεί προς το μεγαλύτερο μέρος της κοινοτικής νομοθεσίας που αφορά την προστασία των υδάτων. Έτσι, για την περίπτωση της λίμνης του Δύστου μπορούν να έχουν εφαρμογή: α) Η Υγ. Δ/ξη 46399/1352/86, που αποτελεί συμμόρφωση προς τις οδηγίες 75 / 440 / ΕΟΚ, 79 / 1160 / ΕΟΚ, 79 / 923 / ΕΟΚ και 79 / 869 / ΕΟΚ, με τις οποίες ρυθμίζεται η ποιότητα των εμφανισιακών νερών που προορίζονται για πόση, κολύμβηση, διαβίωση ψαριών σε γλυκά νερά και καλλιέργεια και αλιεία οστρακοειδών. β) Η πράξη Υ.Σ. 144/87, που αποτελεί συμμόρφωση προς τις οδηγίες 76/464/ΕΟΚ, 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ και 84/491 ΕΟΚ, "για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος από τη ρύπανση που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες" (όπως έχει συμπληρωθεί), θέτοντας

οριακές τιμές επικίνδυνων ουσιών (όπως π.χ. το κάδμιο, ο υδράργυρος, το DDT, το χλωροφόρμιο) στις υδατικές περιοχές που καθορίζονται από τις Αρχές (και μία από αυτές θα μπορούσε να είναι η λίμνη του Δύστου). Τέλος, πολύ σημαντική για την προστασία της πανίδας της λίμνης είναι η οδηγία 79/409 "για την διατήρηση των άγριων πτηνών, που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο (Ευρωπαϊκό) έδαφος των κρατών μελών". Η διαφύλαξη, συντήρηση και αποκατάσταση των βιοτόπων και οικοτόπων περιλαμβάνονται στα αναγκαία κατά την οδηγία μέτρα για να διατηρηθεί για τα άγρια πτηνά μια επαρκής ποικιλία ειδών. Η προστασία της πανίδας έχει θεσμοθετηθεί επιπλέον με την διεθνή σύμβαση της Βέρνης του 1979 "για την διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης", η οποία κυρώθηκε και κατέστη εσωτερικό δικαίω με το Ν. 1335/1983.

Ιωάννης Κ. Καράκostas

Αναπλ. Καθηγητής Αττικού Δικαίου και Δικαίου περιβάλλοντος στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών

The Lake of Distos as a SUBJECT of Legal Environmental Protection

J. Karakostas

The protection is based on the provisions of the articles 24 and 117, paragraphs 3, 4 of the Constitution, where the fundamental right to protect the environment is secured as a right of the individual for the creation and preservation of these conditions that guarantee the life, health, quality of life, physical and spiritual, and the environment in itself as a directly protectable legal value. Consequently, the components of the environment are thus protected independently from the gift of life, health and dignity, which were until recently the only legal base for the right for a healthy and ecologically balanced environment.

The lake of Distos, that is, is protected as an environmental entity having an ecological or biological value in order the process of nature, the balance of ecosystems and their particularities to be safeguarded.

The fundamental right of protecting the environment is supplemented by a series of other provisions of Public Law — of local or «Eurocommunity» origin — but also of Private, mainly Civil Law, that channel the constitutional order of the article 24 to the Legislator so that he should take all necessary legal measures for the protection of the environment.